

IN DIT NUMMER:

De moties en de amendementen voor de algemene ledenvergadering op zaterdag 24 november aanstaande in Utrecht (in de volksmond: tweede kongres-Democraat)

Verslag van de financiële kommissie

Verslag van de penningmeester

democraat

UITGAVE:

POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

zesde jaargang nummer zeven

november 1973

democraat

officieel orgaan van de Politieke Partij Democraten '66

Eindredakteur:

G. A. Spiering
Bernweg 65
Vlaardingen
Telefoon: 010-353785

Redaktiecommissie:

J. J. de Boer, P. C. Hooftstraat
125III, Amsterdam, telefoon: 020-
733430

T. J. J. G. Essers, Officiersvliet
48, Zwijndrecht, telefoon: 01850-
29006

P. A. van Gent, Molenweg 40,
Luntenen, telefoon: 08388-2831
Mevrouw W. A. Gouweloos-Bon-
gers, Reseda 8, Dordrecht, tele-
foon: 078-74019

J. Jansen Schoonhoven, Wagen-
weg 63, Haarlem, telefoon: 023-
320069

J. J. D. Kardol, Albert Schweit-
zerlaan 44, Haarlem, telefoon:
023-335839

Mevrouw S. Venema-Noordhoff,
A. G. M. van der Hoevenstraat 81,
Langeraar, telefoon: 01722-2992

Administratie:

Langestraat 61
Amsterdam
Telefoon: 020-226996

Advertentietarieven:

Hele pagina: bij één plaatsing
vierhonderd gulden, bij vijf plaat-
singen 350 gulden, bij tien plaat-
singen driehonderd gulden

Halve pagina: bij één plaatsing
250 gulden, bij vijf plaatsingen 225
gulden, bij tien plaatsingen twee-
honderd gulden

Kwart pagina: bij één plaatsing
honderdvijftig gulden, bij vijf
plaatsingen 135 gulden, bij tien
plaatsingen honderdtien gulden

Achtste pagina: bij één plaat-
sing negentig gulden, bij vijf
plaatsingen 87 gulden, bij tien
plaatsingen 85 gulden

Kopij

moet zijn getypt met een dubbele
spatie en niet meer dan vijftig
aanslagen per regel en moet aan-
getekend naar het redactie-adres
(Bernweg 65, Vlaardingen) wor-
den gezonden

Abonnement

is inbegrepen bij het lidmaat-
schap van D'66. Een abonne-
ment voor niet-leden van D'66
kost 25 gulden per jaar

Verschijnt

in de eerste helft van elke maand
met uitzondering van (onder voor-
behoud) de maanden juli en au-
gustus

Druk:

Lunã, Delft

Kongresstuk 3a

VERANTWOORDING VAN RAPPORTAGEKOMMISSIE

De rapportagecommissie heeft de inge-
komen moties en amendementen beoor-
deeld en geselecteerd volgens de maat-

Kongresstuk 12a

Prof. mr J.A. Ankum kandidaat gesteld voor de rapportagecommissie

Voor de vakature in de rapportagekom-
missie is kandidaat gesteld: mr J. A.
Ankum uit Aerdenhout. Mr Ankum is
hoogleraar in de historische ontwikke-
ling van het recht aan de Universiteit
van Amsterdam. Hij is voor D'66 lid
van de provinciale staten van Noord-
Holland. De kandidatuur van mr Ankum
wordt gesteund door de rapportagekom-
missie en door het hoofdbestuur.

Kongresstuk 14

Verlening van dispensatie aan raadslid-in-spé uit Hoogland

Het hoofdbestuur heeft op 27 oktober
1973 - overeenkomstig artikel 125a
van het huishoudelijk reglement - dis-
pensatie van het vereiste aantal van
zes maanden lidmaatschap voor het
kandidaat kunnen staan voor een ver-
tegenwoordigend lichaam verleend aan
de heer J. S. van Schaik uit Hoogland,
Berkenlaan 22. Dit ten behoeve van de
gemeenteraadsverkiezingen in Amers-
foort op 21 november 1973. Het hoofd-
bestuur stelt de algemene ledenvergade-
ring voor dit besluit te bekrachtigen.
De algemene ledenvergadering van
D'66, op 24 november 1973 in Utrecht
bijeën,
kennis genomen hebbende
van het besluit van het hoofdbestuur
van 27 oktober 1973 tot dispensatiever-
lening overeenkomstig artikel 125a van
het huishoudelijk reglement ten behoe-
ve van de heer J. S. van Schaik uit Hoog-
land;
besluit
dit besluit van het hoofdbestuur te be-
krachtigen;
en gaat over tot de orde van de dag.

staven vastgelegd in artikel twee van
het concept-reglement voor het kon-
gres (kongresstuk 5) en gerangschikt
in de volgorde van de eerste kongres-
Democraat, met dien verstande dat het
punt "aktuele politiek" als kongresstuk
13 is geschoven tussen de kongresstuk-
ken 7 en 8.

Alle moties waren op tijd binnen.
Enkele moties moesten worden geweigerd
omdat ze onvoldoende waren on-
dertekend; ze noch naar vorm noch
naar inhoud het karakter van een amen-
dement of motie hadden; ze buiten de
orde van het kongres vielen. Waar mo-
gelijk zijn de geweigerde stukken m
medeweten van de indieners doorgege-
ven aan mensen die er uit hoofde van
enige functie iets mee zouden kunne
doen.

Aangezien hoofdstuk zeven van kongres-
stuk 8 (basisprogramma) uitdrukkelijk
als illustratie van een mogelijke pro-
grammatische uitwerking is gepresen-
teerd, heeft de rapportagecommissie
alle amendementen die op dit hoofdstuk
slaan - met name het zeer gedegen en
uitgebreide werkstuk van de landelijke
werkgroep milieubeheer - ter hand ge-
steld aan de centrale werkgroep, die
er bij de uitwerking van dit hoofdstuk
rekening mee zal houden.

In een paar gevallen heeft de rapporta-
gecommissie gebruik gemaakt van haar
recht van samenvoegen van voorstellen
van gelijke strekking (Artikel 4a van
concept-kongresreglement). Gezien de
korte tijd die ter beschikking stond was
het niet mogelijk nauw verwante voor-
stellen tijdig samen te voegen voor pub-
likatie in deze Democraat, maar de
rapportagecommissie pleegt wel over-
leg met enkele indieners van voorste-
len om alsnog vóór het kongres tot sa-
menvoeging te geraken. Zelf heeft de
rapportagecommissie enkele voorstel-
len toegevoegd die naar haar mening
nog ontbraken.

De rapportagecommissie heeft gekon-
stateerd dat de leden aan haar verzoeken
in kongresstuk 3 gehoor hebben ge-
geven en dat zij er tot dusver blijken
hebben gegeven, van plan te zijn de ko-
mende algemene ledenvergadering, on-
danks alles te doen slagen.

DE RAPPORTAGEKOMMISSIE

**Waarom zouden al die
D'66-kiezers eigenlijk
geen D'66-leden
worden ?
Zorgt daarvoor !**

Kongresstuk 5a

Motie op het konsept-reglement voor kongres

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende, dat artikel zes van kongresstuk vijf het gevaar in zich houdt dat velen het woord zullen vragen, om althans in tweede ronde een zinnige bijdrage te kunnen leveren, dat artikel zes niet verdedigbaar is binnen een democratische partij als D'66, dat de kongresleiding de bevoegdheid heeft de spreektijd te bekorten; besluit de laatste zin van artikel zes ("In de tweede termijn spreken slechts diegenen die in eerste termijn het woord hebben gevoerd") te schrappen en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO OVERIJSSSEL)

Kongresstuk 2a

MOTIES OP DE KONGRES-AGENDA

KONGRESSTUK 2a. 1

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, kennis genomen hebbende van de agenda, gekonstateerd het debacle van de verkiezingen voor de gemeenteraad van Zaanstad, verder gekonstateerd, dat deze agenda het waarschijnlijk maakt, dat de discussie en besluitvorming over het landelijk deel van het provinciaal programma en de uitgangspunten voor het basisprogramma onvoldoende of helemaal niet tot hun recht zullen komen, overwegende, dat het onverstandig zou zijn kort voor de stamverkiezingen van 1974 niet voldoende aandacht te besteden aan het eigen programma, en een ééndaags kongres in hoofdzaak te wijden aan structuurwijzigingen en partijpolitieke discussies, zoals door de volgorde van de vastgestelde uitgebreide agenda waarschijnlijk wordt; besluit

A. De beraadslagingen over de actuele partijsituatie, uitgangspunten voor het basisprogramma en het landelijk deel van het provinciaal programma te doen plaatsvinden, onmiddellijk na de beraadslagingen over de financiën, in de aangegeven volgorde,

B. De beraadslagingen over structuurwijzigingen eerst aan te vangen na behandeling van de onder A. genoemde agenda-punten;

en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO NOORD-HOLLAND)

KONGRESSTUK 2a. 2

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, kennis genomen hebbende van de agenda, gekonstateerd, dat deze agenda, na de ontwikkelingen van de laatste weken, niet meer van werkelijkheidszin kan getuigen; overwegende, dat het onverstandig zou zijn juist vandaag niet voldoende tijd en aandacht aan de eigen partij te besteden. besluit

de agenda voor vandaag als volgt vast te stellen:

9.00 uur Opening en dergelijke

9.30 uur Toespraken van Jan ten Brink en Jan Terlouw, 10.30 uur D'66 herstelt eigen gezicht (onder meer kongresstukken 8 en 9)

13.00 uur Pauze en dan "goed gaan eten"

13.45 uur Financiën

14.30 uur Aktuele politieke situatie

18.00 uur Sluiting

en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO NOORD-LIMBURG)

KONGRESSTUK 2a. 3

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende, dat konform de beslissing van het kongres van 10 en 11 maart 1973 in Breda, door het kongres van vandaag besluiten moeten worden genomen over de organisatie-structuur van de partij, dat de voorgestelde structuurwijzigingen, veranderingen van de statuten noodzakelijk maken, dat voor een dergelijke verandering koninklijke goedkeuring moet worden aangevraagd, dat deze procedure ongeveer twee maanden in beslag neemt, gedurende welke de nieuwe structuur niet van kracht kan worden, voorts gelet op de overlagen agenda van het kongres; besluit tijdens het kongres alleen besluiten te nemen over de structuurwijziging, die noodzakelijk zijn in verband met het invoeren van een nieuwe partij-structuur, de daarmee samenhangende reglementswijzigingen te behandelen tijdens het volgende kongres, het hoofdbestuur op te dragen zo spoedig mogelijk de procedure voor het verkrijgen van koninklijke goedkeuring op de eventueel te besluiten statutenwijzigingen in gang te zetten, de organisatiecommissie op te dragen het voorstel voor reglementswijziging opnieuw te bezien in het licht van de daarop tot op heden ingediende amendementen en, eventueel in gewijzigde vorm, aan het volgende kongres voor te leggen; en gaat over tot de orde van de dag. (DE RAPPORTAGEKOMMISSIE)

KONGRESSTUK 2a. 4

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende dat in een reeks van voorafgaande kongressen door tijdsbrek de structuurwijzigingen niet of onvoldoende aan de orde zijn gekomen; vrezende dat zich tijdens het huidige kongres hetzelfde euvel zal voordoen; besluit de kongresleiding op te dragen zich punctueel aan het tijdschema, aangegeven in kongresstuk 2 te houden; en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO GELDERLAND)

Kongresstuk 2b

Organisatorische mededelingen

1. De leiding van de algemene ledenvergadering is in handen van drie kongresvoorzitters. Het hoofdbestuur heeft mevrouw E. Borst-Eilers uit De Bilt, mr J.D. Ketwich Verschuer uit Breukelen en drs M. Dijkstra uit Beetsterzwaag bereid gevonden als kongresvoorzitters op te treden.

2. Het hoofdbestuur heeft, gezien de financiële situatie van de partij, de omvang van de tweede kongres-Democraat moeten beperken. Ten gevolge hiervan zijn een aantal, vaak nogal omvangrijke stukken die onder meer handelen over het bestaansrecht van D'66, helaas niet in deze Democraat opgenomen. Diegenen die deze stukken nog voor het kongres van 24 november thuis willen lezen, kunnen zich schriftelijk wenden tot het landelijk sekretariaat (Langestraat 61, Amsterdam) en om toezending verzoeken. De hierboven genoemde stukken zullen vanzelfsprekend ook tijdens het kongres verkrijgbaar zijn.

MOTIES OP VOORSTELLEN TOT WIJZIGING STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT

KONGRESSTUK 7b.1

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in kongresstuk 7a de term "regiovergadering" te wijzigen in "regioraad" en de term "regiokongres" te wijzigen in "algemene regiovergadering"; en gaat over tot de orde van de dag.

(REGIO UTRECHT)

KONGRESSTUK 7b.2

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in kongresstuk 7a de volgende wijzigingen aan te brengen:

3-1: De kontributies worden geïnd door de penningmeester van het hoofdbestuur. Deze stelt de betalingsregeling vast.
3-2: Het kontributiejaar is gelijk aan het verenigingsjaar.
3-3: De algemene ledenvergadering stelt op voorstel van het hoofdbestuur een gedifferentieerde kontributieregeling vast. De minimum-kontributie bedraagt het gemiddeld bedrag per lid afgeleid uit de rekening van het voorafgaande jaar betreffende personeels-, huisvestings- en administratiekosten van het landelijk sekretariaat.

3-4: Naast deze kontributie wordt door de afdelingsvergadering een afdelingskontributie vastgesteld, die door de afdelingspenningmeester wordt geïnd. Van deze afdelingskontributie's wordt een, door het regiokongres vast te stellen, deel afgedragen aan de regiopenningmeester.

37: Vervalt
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO NOORD-BRABANT)

Amendement van het hoofdbestuur: Tussen "de afdelingsvergadering" en "een afdelingskontributie" wordt "na overleg met het hoofdbestuur" ingevoegd.

KONGRESSTUK 7b.3

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in artikel 12-2 van kongresstuk 7a "die op 1 januari daaropvolgend in functie treden" te laten vervallen; en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: Indien slechts één maal per jaar een algemene ledenvergadering zou worden gehouden, zou de periode tussen verkiezing en in functie treden van het hoofdbestuur en de commissies te langdurig kunnen worden. Wat is er nu nog over van het in mei gekozen hoofdbestuur?
(DE RAPPORTAGEKOMMISSIE)

KONGRESSTUK 7b.4

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in kongresstuk 7a de volgende wijzigingen aan te brengen:

16-4: "aan de afdelingen" wordt vervangen door "aan de leden";

Toelichting: Want daarom gaat het
16-5: "de vergadering van hoofdbestuur" wordt vervangen door "het hoofdbestuur na overleg met"

Toelichting: Het is niet gewenst hiervoor speciaal een nieuw kollege in het leven te roepen.
en gaat over tot de orde van de dag.
(DE RAPPORTAGEKOMMISSIE)

KONGRESSTUK 7b.5

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

besluit artikel 23-1 van kongresstuk 7a te wijzigen in: "Het hoofdbestuur bestaat uit de leden van het dagelijks bestuur en één lid namens elke regio";
en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Het contact tussen de leden en het hoofdbestuur moet bij het huidige aantal leden plaats vinden in de regio. Hierdoor ontstaan slechts twee bestuurslagen in plaats van drie uit het bestuursvoorstel. Bij elf regio-bestuursleden zal immers zijn gedacht aan de provincies, die lang niet overal de kon-taktfunctie kunnen vervullen (met name in het westen niet). Eén en ander bevordert een direktere (lees: betere) en efficiëntere communicatie. Dit voorstel sluit het bestaan van andere werkverbanden niet uit; bijvoorbeeld afdelingen voor lokale (gemeentelijke) aangelegenheden.

(SUBREGIO DEN HAAG)

KONGRESSTUK 7b.6

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in artikel 23-1 van kongresstuk 7a "twintig" te vervangen door "21";

en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO GELDERLAND)

KONGRESSTUK 7b.7

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

besluit in artikel 23-3 van kongresstuk 7a aan "Elke regio kiest een hoofdbestuurslid" toe te voegen: "en ten minste één plaatsvervangend hoofdbestuurslid";
en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: De moeilijkheden met betrekking tot verhinderde, zieke, tussentijds afgetreden en dergelijke hoofdbestuursliden behoeven de communicatie niet te schaden.
(SUBREGIO DEN HAAG)

KONGRESSTUK 7b.8

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit aan artikel 24-5 van kongresstuk 7a toe te voegen: "Hij treedt tevens op als tweede penningmeester en hij vervangt de penningmeester bij diens afwezigheid";
en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: Bij het wegvallen van de penningmeester - om welke redenen ook - moet een al enigszins ingewerkte opvolger hem terstond kunnen vervangen. Bij een dagelijks bestuur van negen personen is één financieel deskundige te weinig.
(REGIO GRONINGEN)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur is tegen de uitwerking van dit voorstel, niet tegen de motivering daarvan.

KONGRESSTUK 7b.9

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit aan artikel 24-10 van kongresstuk 7a toe te voegen: "die aan de voorzitter blijft behouden";
en gaat over tot de orde van de dag.

(DE RAPPORTAGEKOMMISSIE)

KONGRESSTUK 7b.10

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in artikel 28-1 van kongresstuk 7a "Het hoofdbestuur" te vervangen door "Een hoofdbestuurslid";
en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: De huidige redaktie is feitelijk onjuist.
(REGIO GRONINGEN)

KONGRESSTUK 7b. 11

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
van mening,
dat door de verkiezing van regiovertegenwoordigers in het hoofdbestuur de regionale invloed op het beleid van de partij voldoende is gewaarborgd,
dat de adviesraad een overbodige bureaucratische belasting is van een kleine partij als D'66,
dat de taken van de adviesraad door het hoofdbestuur nieuwe stijl op zich kunnen worden genomen;
besluit de voorstellen tot oprichting van een adviesraad te verwerpen en het instituut van de steekproefvergadering af te schaffen;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO ZEELAND)

KONGRESSTUK 7b. 12

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
overwegende,
dat de samenstelling van de adviesraad, zoals omschreven in artikel 78-1 van het huishoudelijk reglement als een logisch geheel wordt ervaren,
dat niet de kwantiteit maar de kwalitatieve vertegenwoordiging bepalend moet zijn,
dat de kwantiteit een alibi is voor het absent zijn,
dat van een zinnige discussie moeilijk sprake kan zijn;
besluit
de adviesraad uit ten hoogste twee direkt gekozen leden per regio te laten bestaan en artikel 78-1 zodanig aan te passen;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO OVERIJSSSEL)

KONGRESSTUK 7b. 13

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
overwegende,
dat het instituut adviesraad heel nuttig lijkt,
dat echter in hoofdstuk VI over de adviesraad, enige alternatieven voorkomen waarvan pas na verloop van tijd kan worden vastgesteld of en hoe zij werken,
dat daarom een experimentele periode voor deze adviesraad is aan te bevelen,
dat de werking van deze adviesraad alleen kan worden beoordeeld als ernstig met haar adviezen rekening wordt gehouden,
dat meer dan vijftig leden voor de adviesraad moeilijk zullen zijn te vinden;
besluit
Hoofdstuk VI van het huishoudelijk reglement als volgt te lezen:
77-1: De adviesraad is een bijeenkomst van vijftig regionaal gekozen leden die tot de volgende algemene ledenvergadering op experimentele basis zal werken met de hiernavolgende richtlijnen.
77-2: De adviesraad kan uitspraken doen over vraagstukken van landelijke politieke en organisatorische aard.
77-3: De uitspraken van de adviesraad, die zijn besluiten neemt met enkelvoudige meerderheid, zijn bindend voor het hoofdbestuur indien ze met ten minste tweederde van de stemmen zijn genomen.
78-1: Uit elke regio worden ten minste drie leden naar de adviesraad afgevaardigd.
78-2: De overige leden worden ook door de regio's afgevaardigd, en wel zo dat het aantal overige leden uit een regio evenredig is met het aantal leden in die regio.
79-1: De adviesraad komt ten minste vier keer per jaar bijeen, hiervoor zorgt het dagelijks bestuur.
80-1: De vergaderingen van de adviesraad zijn toegankelijk voor alle leden van D'66 maar alleen leden van de adviesraad hebben stemrecht;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO NOORD-BRABANT)

KONGRESSTUK 7b. 14

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit aan artikel 77-1 van kongresstuk 7a toe te voegen:
"Wil de adviesraad uitspraken doen, dan moet een quorum van vijftig procent plus één aanwezig zijn";
en gaat over tot de orde van de dag.
(AFDELING 't GOOI)

KONGRESSTUK 7b. 15

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit in artikel 78-1 van kongresstuk 7a "vijftig" te vervangen door "dertig";
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO GELDERLAND)

KONGRESSTUK 7b. 16

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit in artikel 78-2 van kongresstuk 7a "één" te vervangen door "twee", "lid" te vervangen door "leden" en aan dit artikel toe te voegen: "De regio kiest voor iedere vertegenwoordiger een plaatsvervangend lid";
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO GELDERLAND)

KONGRESSTUK 7b. 17

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit in artikel 78-6 "b. het lidmaatschap van de gemeenteraad van een gemeente met minder dan honderduizend inwoners" te laten vervallen;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO GELDERLAND)

KONGRESSTUK 7b. 18

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit aan artikel 94 van kongresstuk 7a toe te voegen: "Het (regiobestuur) voert de ledenadministratie van de regio en is gerechtigd tot het innen, of via de afdelingen doen innen, van de kontributies. Daarbij worden de betrokken functionarissen verplicht tot afdracht van het desbetreffende aandeel aan regio en hoofdbestuur";
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO DRENTHE)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur is tegen dit voorstel.

KONGRESSTUK 7b. 19

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
overwegende,
dat de in bijlage A en C van het huishoudelijk reglement beschreven methoden voor het kiezen van personen ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten wellicht bij heel grote aantallen kandidaten en kiezers een juiste uitkomst geven, maar dat deze grote aantallen binnen D'66 niet aanwezig zijn, dat het bij deze methoden heel moeilijk is voor een kiezer om vast te stellen wat het gevolg zal zijn van de volgorde waarin hij de kandidaten op zijn lijst plaatst,
dat de meeste kiezers intussen wel hebben geleerd dat, als zij de kandidaten in de volgorde van hun voorkeur op de kiezerslijst plaatsen, de uitkomst totaal verschillend zal zijn van wat zij wensen,
dat daardoor een verkiezing volgens deze methoden ontaardt in een soort rekenkundig gokspel;
besluit bijlage A van het huishoudelijk reglement als volgt te wijzigen:
Artikel I:
a. onveranderd,
b. de stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet ten minste één en ten hoogste een aantal kandidaten overeenko-

ZIE VERDER VOLGENDE PAGINA

mend met het aantal te vervullen plaatsen aan te geven in de volgorde van hun voorkeur,

c. onveranderd;

Artikel II:

a. Aan de als eerste op een stembiljet genoemde kandidaat wordt een aantal toegekend gelijk aan het aantal te vervullen plaatsen aan de tweede één minder, aan de derde twee minder, enzovoort,

b. De op deze wijze toegekende punten worden opgeteld voor iedere kandidaat,

c. De rangorde van de kandidaten op de lijst wordt bepaald aan de hand van het totaal aantal punten dat zij hebben verkregen. De kandidaat die het hoogste aantal punten heeft verkregen komt op de eerste plaats, dan volgt die met het op één na hoogste aantal punten, enzovoort,

d. het bestaande artikel II f,

e. een aangepaste versie van het bestaande artikel II h,

f. Kandidaten die op de ranglijst lager komen dan het aantal te vervullen plaatsen zijn afgewezen,

g. het bestaande artikel II k;

Artikel III:

vervalt in zijn geheel;

besluit tevens bijlage C van het huishoudelijk reglement in zijn geheel te laten vervallen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: De methodes van de bestaande bijlagen A en C geven meestal vrijwel gelijke resultaten. Het nadeel van deze methodes is dat het verschil in "waardering" tussen de nummers één en twee op een kiezerslijst (1/2) veel groter is dan tussen de nummers vier en vijf (1/20). Daardoor krijgen de stemmen voor personen die als nummer twee, drie enzovoort op een kiezerslijst worden vermeld vaak veel minder gewicht dan door de kiezer bedoeld. Als de kiezer hen toch de door hem gewenste plaats op de uiteindelijke lijst wil geven zal hij hen soms op een hogere plaats op zijn kiezerslijst moeten plaatsen dan met zijn voorkeur overeenstemt.

Ter illustratie een voorbeeld van tien kiezers die uit zeven kandidaten a, b, c, d, e, f en g, een keuze moeten doen voor vijf vakatures. Veronderstel dat zes van de kiezers a, b en c in deze volgorde op de uiteindelijke lijst wensen te zien, en vier de kandidaten d, e en f.

De stembiljetten kunnen er dan bijvoorbeeld zó uitzien:

a	a	a	a	a	a	d	d	d	d
b	b	b	b	b	b	e	e	e	e
c	c	c	c	c	c	f	f	f	f
d	e	f	g	f	g	g	a	b	c
e	d	g	f	g	e	a	b	c	g

Volgens het bestaande systeem is dan de puntentelling:

	x1	x1/2	x1/3	x1/4	x1/5	totaal	rangorde
a	6	-	-	1	1	6,45	1
b	-	6	-	1	1	3,45	3
c	-	-	6	1	1	2,45	5
d	4	-	-	1	1	4,45	2
e	-	4	-	1	2	2,65	4
f	-	-	4	2	1	2,03	afgewezen
g	-	-	-	3	3	1,35	afgewezen

Volgens het voorgestelde systeem is de puntentelling:

	x5	x4	x3	x2	x1	totaal	rangorde
a	6	-	-	1	1	33	1
b	-	6	-	1	1	27	2
c	-	-	6	1	1	21	4
d	4	-	-	1	1	23	3
e	-	4	-	1	2	20	5
f	-	-	4	2	1	19	afgewezen
g	-	-	-	3	3	9	afgewezen

Deze laatste rangorde lijkt meer in overeenstemming met de wensen van het merendeel van de kiezers dan die berekend volgens het bestaande systeem. Als de zes kiezers die a, b en c wensen de rangorde van het voorgestelde systeem willen bereiken met het bestaande systeem, dan hadden de twee eersten alleen b, a en c in deze volgorde op hun biljet moeten vermelden. Het totaal aantal punten was dan voor a 5,45 geworden, voor b: 4,45, voor c: 2,45, voor d: 4, en voor e: 2,20.

(REGIO NOORD-BRABANT)

KONGRESSTUK 7b. 20

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in de tweede alinea van bijlage D van het huishoudelijk reglement tussen "met dien verstande dat" en "de termijn waarop" in te voegen: "het percentage geldig op hem uitgebrachte stemmen niet minder is dan twintig procent en dat";

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting: De originele tekst zou toelaten dat bijvoorbeeld bij meer dan vijf kandidaten de voorzitter van de partij verkozen kan worden verklaard nadat hij zeventien procent van de stemmen op zich heeft weten te verenigen.
(DE RAPPORTAGEKOMMISSIE)

KONGRESSTUK 7b. 21

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, draagt het hoofdbestuur op

in afwachting van de koninklijke goedkeuring van de wijziging van de statuten, voorbereidingen te treffen die het mogelijk maken dat onmiddellijk na de koninklijke goedkeuring de vandaag bepaalde structuurwijzigingen kunnen worden effectueerd;

en gaat over tot de orde van de dag.

(REGIO UTRECHT)

KONGRESSTUK 7b. 22

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit in kongresstuk 7a de volgende wijzigingen aan te brengen:

In artikel 13 wordt "e. ten minste twee regiokongressen" vervangen door "ten minste één derde van het aantal regio's". Artikel 24-1 wordt gewijzigd in: Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter, een vice-voorzitter, een penningmeester, een sekretaris organisatie, een sekretaris politiek en vier leden. Het hoofdbestuur regelt binnen het dagelijks bestuur de taken van de vier niet in functie gekozen leden. Het dagelijks bestuur heeft binnen het hoofdbestuur de uitvoerende taak,

Artikel 24-2 tot en met artikel 24-10 vervallen;

en gaat over tot de orde van de dag.

(HET HOOFDBESTUUR)

Kongresstuk 11a

Verkiezing van dagelijks bestuur en hoofdbestuur

Omdat in de eerste kongres-Democraat niet werd vermeld welke functies vakant kwamen in het hoofdbestuur, heeft het hoofdbestuur besloten de termijn van kandidaatstelling voor het hoofdbestuur te verlengen tot dinsdag 20 november 1973, twaalf uur 's middags. De aanmelding moet voor dit tijdstip bij het dagelijks bestuur op het landelijk sekretariaat (Langestraat 61, Amsterdam) zijn. Tijdens het kongres zullen de gegevens over de kandidaten ter beschikking worden gesteld. Afgetreden zijn de dagelijks bestuursleden Paul van Rossum (penningmeester) en Maarten van Gils (sekretaris politiek) en de hoofdbestuursleden Karel Bloema, Jan Joele, Piet Tielrooy en Nel Veltman. Deze functies zijn derhalve vakant.

MOTIES OVER DE PARTIJPOLITIEKE SITUATIE EN OVER DE TOEKOMST

KONGRESSTUK 13.1

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

overwegende,

1. dat D'66 is ontstaan in een periode van heftige spanningen, dat die spanningen uiting gaven aan onbehagen over het bestuur van de maatschappij, dat dit bestuur vooral door het gebruik van geweld aantoonde zijn taak niet te kunnen vervullen;

2. dat D'66 aan de burger de mogelijkheid wilde geven die taak-vervulling te regelen, dat dit doel werd aangeduid met de woorden "de burger bij het bestuur",

dat de burger bij het bestuur wordt gebracht door een politieke partij,

dat de functie en de structuur van de bestaande politieke partijen hiertoe niet strekten;

3. dat D'66 zich heeft gericht op de structuur van het partijwezen,

dat dit partijwezen de bestaande politieke partijen omvat, dat verandering in de combinatie van die partijen geen verandering in de structuur van die partijen betekent;

4. dat D'66 zich evenmin heeft gericht op de juiste functie van een politieke partij,

dat die functie is gelegen in het bepalen van beleid door de burgers,

dat derhalve een door de politieke partij bepaald beleid een eindresultaat vormt van die functie;

5. dat D'66 zich nauwelijks heeft gericht op een wezenlijke wijziging van de inrichting en werkwijze van het bestuur van de maatschappij,

dat echter het bepaald beleid in daden wordt omgezet door het bestuur van de maatschappij;

6. dat D'66 zich heeft ontwikkeld tot een programmapartij, dat de leden van die partij louter periodiek een bepaald beleid goedkeuren;

besluit

de gegevens te verzamelen over de mening van de leden over de juiste functie en structuur van een politieke partij,

deze gegevens uitvoerig en overzichtelijk bekend te maken; gaat over tot de orde van de dag.

(SUBREGIO DEN HAAG)

KONGRESSTUK 13.2

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

van mening dat de voorstellen van sommige individuele leden en afdelingen om de politieke activiteiten te staken voorbarig zijn omdat de grote meerderheid van de kiezers hierover geen uitspraak heeft kunnen doen;

besluit

1. de vraag over het al of niet opheffen van D'66 voor te leggen aan alle Nederlandse kiezers, hetgeen inhoudt dat de provinciale statenverkiezingen op 27 maart 1974 als graadmeter worden gebruikt voor het voortbestaan van D'66,

2. indien bij deze verkiezingen landelijk gezien geen herstel optreedt ten opzichte van de Tweede-Kamerverkiezingen van 28 november 1972 het principe-besluit te nemen zich als partij op te heffen, waarbij het aan de gekozen volksvertegenwoordigers wordt overgelaten hun werk al of niet voort te zetten bij andere progressieve fracties,

3. intussen al het mogelijke te doen een herstel tot stand te brengen met als centrale slogan de in kongresstuk 8 uitgewerkte idee van de participatiemaatschappij; en gaat over tot de orde van de dag.

(REGIO ZEELAND)

KONGRESSTUK 13.3

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

gehoord de uitspraken van het jongste PvdA-kongres en het standpunt van de PPR waaruit ondubbelzinnig blijkt dat eerder gemaakte afspraken ten aanzien van de vorming van een Progressieve Volkspartij (PVP) zijn geschonden;

overwegende

dat deze uitspraken de realisering van een PVP tot een fictie hebben gemaakt,

dat D'66 steeds oprecht heeft gestreefd naar de totstandkoming van een PVP en daarvoor bewust electoraal verlies heeft geïnkasseerd,

dat met het oog op de naderende verkiezingen voor provinciale staten en gemeenteraden, die stellig op landelijke programmapunten zullen worden uitgevochten, een nieuwe wervende kracht nodig is,

dat de enige uitweg uit de identiteits- en bestaanskrisis van D'66 een zelfstandig optreden van deze partij is;

draagt het hoofdbestuur op

zich uit het overlegorgaan van de Progressieve Drie terug te trekken,

de samenwerking met de woordbrekende progressieve partners uitsluitend voort te zetten op de zakelijke basis van

Keerpunt '72 en het regeerakkoord,

de doelstellingen van D'66 op een voor de kiezer duidelijke wijze te herformuleren;

en gaat over tot de orde van de dag.

(SUBREGIO DRECHTSTEDEN)

KONGRESSTUK 13.4

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

konstaterende,

dat de laatste tijd in verschillende plaatsen van D'66-zijde is aangekondigd, dat voor de komende provinciale en gemeentelijke verkiezingen niet of in beperkte mate met andere partijen, met name de PvdA, zal worden samengewerkt, terwijl landelijk een uitbouw van de progressieve samenwerking niet in het nabije verschieft lijkt te liggen (PvdA-kongres!);

dat op de agenda voor het kongres van 24 november slechts beperkte ruimte is gereserveerd voor de opstelling van een basisprogramma en dat in de eerste kongres-Democraat alleen kongresstuk 8 als grondslag voor deze opstelling wordt aangeboden;

overwegende,

dat D'66 als kleinere partij alleen een eigen bestaansrecht heeft indien zij in voldoende mate van de overige partijen afwijkende uitgangspunten en/of wijzen van benadering van de maatschappelijke problematiek kan formuleren om zich wezenlijk van die partijen te onderscheiden,

dat de gekonstateerde benadering ten aanzien van het opstellen van een basisprogramma ten ene male ontoereikend is om te komen tot een adequate vaststelling van het hierboven bedoelde onderscheid,

dat -wat ook zij van de huidige situatie- het principe van een progressieve volkspartij de moeite van het nastreven waard blijft,

van oordeel,

dat recente ontwikkelingen ten aanzien van de samenwerking met de overige progressieve partijen niet impliceren dat D'66 zich afzettend tegen die partijen zich als zogenaamde centrumpartij zou willen opstellen,

dat D'66 wil blijven optreden als progressieve partij, zich in zoverre onderscheidend van andere progressieve partijen dat het zonder gebondenheid-bij-voorbaat aan enig deel-be-lang op rationeel-analytische, niet-dogmatische wijze oplos-singen voor de maatschappelijke problemen wil zoeken, dat D'66 alleen recht van voortbestaan als zelfstandige par-tij heeft indien op korte termijn aan de eis van bepaling van het huidige eigen programmatisch gezicht wordt voldaan en dat derhalve in de activiteiten van alle geledingen van de partij het programma-werk de hoogste prioriteit verdient, draagt het hoofdbestuur op alles in het werk te stellen opdat op alle nivo's met voor-rang aan het opstellen van een nieuw concreet uitgewerkt programma wordt gewerkt, welk programma in concept op de korst mogelijke termijn aan de algemene ledenvergadering moet worden voorgelegd en waarin de rechtvaardiging van het voortbestaan van D'66 als afzonderlijke progressieve partij moet zijn te vinden, te onderzoeken hoe, vanuit de huidige situatie, langs moge-lijke nieuwe wegen de tot standkoming van een PVP kan wor-den bevorderd; en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO GRONINGEN)

KONGRESSTUK 13.5

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende, dat door het besluit van het afgelopen PvdA-kongres en de opstelling van de PPR-top een progressieve volkspartij (PVP) op dit moment niet tot de reële mogelijkheden be-hoort, dat het perspectief van een PVP en het daaruit voortvloeiende Keerpunt '72 als aanzet tot een modern progressief be-leid, de basis voor de samenwerking van de drie progres-sieve partijen vormden; niettemin overwegende, dat door de drie progressieve partijen en met name door D'66 de kiezer is beloofd Keerpunt '72 uit te voeren indien zij in de regering zou komen, dat het juist is deze belofte na te komen; met zorg konstaterende, dat de aanzet tot duidelijkheid, door D'66 in de Nederlandse politiek gebracht, is ontaard in een heilloze polarisatie, dat deze polarisatie het karakter heeft van een onverantwoor-de simplificatie van de problemen van onze samenleving, dat ook een tendens valt waar te nemen van een vlucht in van oorsprong 19de eeuwse denkbeelden, theorieën en daar-uit voortvloeiende dogma's, in plaats van te zoeken naar nieuwe denkkaders en concepten voor de benadering van de huidige gekompliceerde maatschappelijke problemen; van mening, dat hierdoor irreële verwachtingen worden gewekt, die on-vermijdelijk tot ernstige teleurstelling aanleiding zouden geven, dat als gevolg hiervan de mogelijkheid niet denkbeeldig is dat ernstige schade wordt toegebracht aan het democratische klimaat in Nederland; derhalve van opvatting blijvende, dat de democratische, analytische en toekomstgerichte be-nadering van D'66 juist nu meer dan ooit nodig is en dat D'66 de kiezers opnieuw voor haar genuanceerde aanpak moet zien te winnen, dat tevens de doelstelling van D'66 tot andere partijpolitieke verhoudingen in Nederland te komen om althans een eigen-tijds progressief beleid mogelijk te maken, onverminderd van kracht is; besluit, dat de programmatische arbeid onvervaard moet worden voortgezet om hierdoor en door bijstelling van basisprogram-ma en beleidsplan een bijdrage aan een eigentijds progres-sief beleid te leveren, dat het kabinet Den Uyl de volle steun verdient indien en voorzover dit Keerpunt '72 uitvoert; draagt het hoofdbestuur op een commissie uit hoofdbestuur en de beide Kamerfrakties te vormen teneinde de programmatische arbeid en de kon-kretisering daarvan op passende wijze te begeleiden, vóór de Provinciale Statenverkiezingen op 27 maart 1974 de

hoofdpijnen van een nieuw programma, toegespitst op actuele politieke vraagstukken, op te leveren; en gaat over tot de orde van de dag.
(SUBREGIO DEN HAAG)

KONGRESSTUK 13.6

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, betreurende, dat het PvdA-kongres afwijzend heeft beschikt omtrent de vorming van een federatie van progressieve partijen, voor-uitlopend op de totstandkoming van een PVP. De in ons land zo nodige partijvernieuwing ondervindt hierdoor wellicht een ernstige stagnatie, en zal de ontwikkeling in het streven naar een progressieve parlementaire meerderheid en de sa-menbundeling hiervan bemoeilijken, hetgeen de politieke duidelijkheid niet ten goede kan komen; van oordeel, dat deze tegenslag er niet toe mag leiden, dat hiermee de partijvernieuwing en met name de vorming van een PVP, waarin de progressieve krachten in Nederland kunnen wor-den samenbundeld, op de lange baan wordt geschoven. D'66 acht deze vernieuwing, naast de herstructurering van onze samenleving om te komen tot een open maatschappij en de democratisering hiervan, van fundamenteel belang voor de vitaliteit van de politieke partijvorming. Juist in deze si-tue ligt er voor D'66 een belangrijke taak om door middel van initiatieven voor de vorming van een samenbundeling van de progressieve krachten in ons land wegen te zoeken en op dit gebied een vooruitstrevend beleid te voeren. Het op één noemer zien te brengen van de progressief denkende mensen en partijen is hierbij een eerste vereiste; van mening, dat een samenwerking terwille van de samenwerking in deze niet toereikend genoeg is. Men moet de politieke wil hebben om ten koste van de eigen partij-ideologie op te gaan in een ander kader, waarin de elementen aanwezig zijn om de ge-stelde doeleinden te realiseren (herstructurering van de sa-menleving, democratisering, een rechtvaardige verdeling van inkomen en macht, een progressieve aanpak van de he-dendaagse problematiek en dergelijke) en dit met vereende krachten na te streven. D'66 is tot het nemen van deze stap in principe bereid. Als een eerste bijdrage hiertoe moet de huidige samenwerking met de PvdA en de PPR worden voort-gezet, doch D'66 zal hierin een duidelijke eigen aanpak naar voren moeten brengen om de schijn van bijwagten te zijn weg te nemen. Het overheidsbeleid moet dan ook vanuit de D'66-visie worden benaderd, zonder afbreuk te doen aan de geno-men verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van het kabinet-Den Uyl, doch mag een konstruktief dualisme in het parlement niet schuwen. Bovendien bevordert het laatste ook een goed functioneren van de democratie. De Nederlandse burgers zullen moeten kunnen waarnemen, op welke wijze en met welke progressieve instelling en mentaliteit D'66 het te vormen overheidsbeleid wenst te beïnvloeden; slaagt men hierin niet, dan heeft D'66 als partij gefaald; besluit, dat D'66 blijft streven naar het totstandbrengen van een pro-gressieve meerderheid in ons parlement, waartoe zij zoveel mogelijk initiatieven moet ontwikkelen, dat de huidige samenwerking met de PvdA en de PPR moet worden gekontinueerd, mede op basis van het mede-verant-woordelijk zijn voor de huidige regeringssamenstelling, ech-ter met dien verstande dat de D'66-frakties in het parlement zullen opereren vanuit een eigen D'66-visie, voor zover dit niet al het geval is, hetgeen is en zal worden neergelegd in het politieke beleidsplan van de partij, dat ter ondersteuning van het hierboven gestelde het weten-schappelijk bureau van D'66, daar waar nodig en mogelijk, de opstelling en zienswijzen van D'66 nader moet toelichten aan de hand van doelgerichte studies over het desbetreffende onderwerp en deze studies op een zo breed mogelijke schaal moet verspreiden in samenwerking met het hoofdbestuur van de partij. Daaraan kan eveneens de adviesraad van de partij een nuttige bijdrage leveren; het hoofdbestuur te verzoeken de mogelijkheid te onderzoeken of reeds een federatief verband met de PPR tot de moge-lijkheden behoort en hiervan aan het eerstvolgende kongres verslag te doen; en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO UTRECHT)

KONGRESSTUK 13.7

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende, dat D'66 ondanks een duidelijk positieve inbreng in de huidige regeringspolitiek, haar image bij de kiezers dreigt te verliezen, dat D'66 in haar programma nog zoveel positieve punten kent die zij moet uitdragen, dat dit laatste tot nu toe onvoldoende gebeurt; besluit het hoofdbestuur, de fracties in de Staten Generaal en in de Provinciale Staten, de regiobesturen, de afdelingen en alle leden op te dragen, met alle ter beschikking staande publiciteitsmedia krachtig aan de verbreiding van het D'66 streven te werken; en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO UTRECHT)

KONGRESSTUK 13.8

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, gehoord de discussies; besluit dat D'66 wordt omgebouwd in de richting van een sociaal-liberale partij, dat er in het voorjaar een principe-programma voor de nieuwe leden gereed is, dat voor het formuleren van het principe-programma andere groeperingen worden uitgenodigd, dat de financiële situatie van D'66 in het voorjaar redelijk moet zijn gesaneerd, dat aan de Provinciale Staten- en gemeenteraadsverkiezingen van 1974 niet wordt deelgenomen, met uitzondering van die staten en raden, waar enige kans op succes bestaat, dat het gehele partij-apparaat wordt ingezet om dit succes te verkrijgen; en gaat over tot de orde van de dag. (DRS. P. J. VAN DER HAM, MEVROUW R. DE JAGER-RUITER, DRS P. A. KARSDORP, A. F. KRAAK, P. VAN MEURS EN J. VELDHUIZEN)

KONGRESSTUK 13.9

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, konstaterende,

dat D'66 zeven jaar lang vruchtbaar heeft gewerkt aan:

- het openbreken van verouderde maatschappelijke structuren door meer openbaarheid en door een volgehouden aanval op het paternalisme van grote en kleine bestuurders;
- het demokratiseren van overheid en bedrijfsleven door spreiding van macht en meer openheid bij de vorming van besluiten;
- het ontwerpen en uitvoerbaar maken van een progressieve politieke visie door middel van een beleidsplan met een financiële verantwoording en door een slagvaardige aanpak van de problemen van de grenzen aan de groei en het beheer van het milieu;
- het bevorderen van een echte keus voor de kiezer door te streven naar een heldere verdeling van het politieke krachtenveld;
- van mening, dat er in de Nederlandse politiek een partij nodig is die dit werk voortzet, en die
- de steun aan Keerpunt '72, de steun aan het kabinet-Den Uyl en de samenwerking met progressieve partners ziet als een stap op de weg naar de verwezenlijking van deze eigen doelstellingen, waaronder werkelijke partijvernieuwing en staatsrechtelijke vernieuwing een belangrijke plaats blijven innemen;
- waakt dat de polarisatie niet ontaardt in oververeenvoudiging van problemen en valse voorstellingen van zaken, waardoor de kiezer, in plaats van voor een echte keuze, zou worden gesteld voor een keus tussen twee droombeelden;
- met beleidsdaden klaar wil staan voor ingrijpende veranderingen in de samenleving en, samen met de progressieve partners, streeft naar radikale herverdeling van macht en welzijn, waarmee zij zich opstelt tegenover de VVD en andere konservatieven;
- zich van de PvdA onderscheidt door nadruk te leggen op de afbraak van machtsélites op zodanige wijze, dat nieuwe ondoorzichtige machtsopbouwingen geen kans krijgen (zie kongresstuk 8b.);

besluit dat D'66 duidelijker dan tot nu toe deze partij zal zijn, dat D'66 zich met kracht zal inzetten om de kiezers opnieuw voor zich te winnen, en daarmee een begin zal maken bij de eerstkomende verkiezingen; en gaat over tot de orde van de dag. (JAN TEN BRINK, PAULA WASSEN-VAN SCHAVAREN, JAN TERLOUW) (Kongresstuk 8b - een uittreksel van het basisprogramma - wordt tijdens het kongres verspreid)

Kongresstuk 8a

Moties op rapport ter ondersteuning van de discussie over doelstellingen en uitgangspunten

KONGRESSTUK 8a.1

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, besluit het hoofdbestuur op te dragen kongresstuk 8 met ingebrachte amendementen te verwerken tot een nieuw basisprogramma overeenkomstig motie 3a.4 van het kongres in Breda, het hoofdbestuur op te dragen dit nieuwe werkstuk na brede discussie tijdens de eerstvolgende algemene ledenvergadering ter vaststelling aan te bieden, op 24 november nog geen definitieve beslissing te nemen over de inhoud van kongresstuk 8; en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO GELDERLAND)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur heeft deze voorstellen overgenomen.

KONGRESSTUK 8a.2

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, kennis genomen hebbende van kongresstuk 8; verzoekt de onbekende samenstellers

de hoofdstukken 2 (het gedeelte participatiemaatschappij) en 6 wegens verregaande insufficiëntie van de huidige lezing terug te nemen en opnieuw te redigeren, spreekt haar scherpe afkeuring uit over het ontbreken, om welke reden dan ook, van hoofdstuk 4, en gaat over tot de orde van de dag. (REGIO GELDERLAND)

Een vergelijkbaar besluit is door regio Overijssel aangenomen en door de rapportagekommissie met deze samengevoegd. Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur heeft dit voorstel niet overgenomen.

KONGRESSTUK 8a.3

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen, overwegende, dat in het "rapport ter ondersteuning van de discussie over onze doelstellingen en uitgangspunten" ontbreekt een uitwerking van de hoofdstukken 4 (de sociaal-ekonomische orde) en 5 (mentaliteitsveranderingen) en dat het hier zeer belangrijke onderwerpen betreft;

ZIE VERDER VOLGENDE PAGINA

besluit,
dat de uitwerking van die hoofdstukken terstond moet plaats vinden en dat derhalve met die uitwerking niet wordt gewacht tot het eerstvolgende programmakongres;
en gaat over tot de orde van de dag.
(AFDELING 'T GOOI)

Amendement van het hoofdbestuur: Dit voorstel is overbodig, omdat reeds wordt gewerkt aan het gevraagde.

KONGRESSTUK 8a. 4

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
konstateerde,
dat hoofdstuk 5, mentaliteitsveranderingen, ongeschreven is gebleven;
overwegende,
dat het niet de taak is van een democratische partij mentaliteitsveranderingen te maken, echter deze te registreren, om er daarna politieke vorm aan te geven;
besluit,
dat hoofdstuk 5 ongeschreven moet blijven;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO OVERIJSSEL)

(Een vergelijkbaar besluit is door de regio Gelderland genomen en door de rapportagekommissie met deze samengevoegd).

Amendement van het hoofdbestuur: Over dit voorstel is nog geen oordeel te geven. Hierover moet tijdens het kongres worden gediscussieerd.

KONGRESSTUK 8a. 5

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit
de derde zin van de vijfde alinea van het hoofdstuk Democratisering ("Het is soms niet mogelijk . . . . niet eens gewenst") te laten vervallen;
en gaat over tot de orde van de dag.
(REGIO UTRECHT)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur heeft dit voorstel niet overgenomen. Het hoofdbestuur vindt deze zin wel nuttig omdat deze kan leiden tot een betere formulering van wat ermee wordt bedoeld.

Kongresstuk 9a

Moties op het konsept voor het landelijk gedeelte van de provinciale verkiezingsprogramma's 1974

KONGRESSTUK 9a. 1

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit in kongresstuk 9 de volgende wijzigingen aan te brengen:

Inleiding: Hierbij moet met klem worden benadrukt dat het provinciaal bestuur zijn coördinerende taak met betrekking tot intergemeentelijke aspecten in een duidelijk en actief beleid moet omzetten;

Artikel 1. 1:

Toevoegen: Er moeten onderzoeken (per provincie) worden ingesteld naar de financiële reserves van de provincie, waarbij de financiële situatie inzichtelijk moet worden gemaakt voor derden. De mogelijkheden voor het aanspreken van fondsen moet duidelijk worden vertaald;

Artikel 2. 3:

punt e. veranderen in: "bestuurslid van een waterschap",

Artikel 6. 2:

"In nieuwe wijken. . . . . " enzovoort veranderen in: "In nieuwe wijken waar stadsverwarming wordt aangelegd, moet worden onderzocht in hoeverre hiervoor koelwater van centrales kan worden gebruikt;

Artikel 6. 4:

Veranderen in: "Uitgaande van een nationaal energiebeleid, vastgesteld door de volksvertegenwoordiging, wordt de bouw van energiecentrales bepaald. Inspraak van de bevolking in het gebied waar de energiecentrales wordt voorzien moet vanaf het beginstadium van de voorbereiding zijn gewaarborgd;

Artikel 6. 5:

Een bouwstop voor een periode van vijf jaar te leggen op kernenergie-installaties voor commerciële doeleinden. Binnen deze periode van vijf jaar moeten alle bestaande problemen ten aanzien van de verwijdering van radio-actief afval stralingsgevaar en werking noodkoelsystemen worden opgelost. Tevens moeten binnen deze periode studies worden verricht naar aanvullende wijzen, waarop in de energievoorziening kan worden bijgedragen;

en gaat over tot de orde van de dag.

(REGIO ZEELAND)

Amendement van het hoofdbestuur:

Inleiding: naar de strekking overgenomen;

1. 1: overgenomen, maar als nieuw artikel 2. 6a;

2. 3: overgenomen als toevoeging;

6. 2: naar de strekking overgenomen;

6. 4: overgenomen, maar als aanvulling;

6. 5: naar de strekking overgenomen.

KONGRESSTUK 9a. 2

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit in kongresstuk 9 de volgende wijzigingen aan te brengen:

aan de eerste zin van artikel 1. 2 wordt toegevoegd: "mede gezien het onvoldoende democratische karakter van gemeenschappelijke regelingen";

aan artikel 1. 2 wordt toegevoegd: "In geen geval mogen vier bestuurslagen ontstaan. Gewestraden moeten via directe verkiezingen tot stand komen";

en gaat over tot de orde van de dag.

(REGIO UTRECHT)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur heeft het eerste voorstel overgenomen, wijst de eerste zin van het tweede voorstel af en heeft de tweede zin van het tweede voorstel overgenomen.

KONGRESSTUK 9a. 3

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,

besluit de laatste zin van artikel 1. 2 van kongresstuk 9 te wijzigen in: "Bij volledige gewestvorming moet de provincie ter discussie worden gesteld";

en gaat over tot de orde van de dag.

(HET HOOFDBESTUUR)

KONGRESSTUK 9a. 4

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit

in artikel 2. 3 van kongresstuk 9 "c. gemeenteraadslid" en "f. lid of gekommitteerde van een bovengemeentelijk orgaan" te laten vervallen;

en gaat over tot de orde van de dag.

(AFDELING 'T GOOI)

Amendement van het hoofdbestuur: Het hoofdbestuur wijst dit voorstel af.

KONGRESSTUK 9a. 5

De algemene ledenvergadering van D'66, op 24 november 1973 in Utrecht bijeen,
besluit

1. vast te stellen het landelijk deel van de provinciale verkiezingsprogramma's zoals neergelegd in kongresstuk 9 met

- inachtneming van de daarin bij amendement aangebrachte wijzigingen,
 2. het onder 1 genoemde stuk als een apart hoofdstuk "De provincie" op te nemen in het landelijk programma van D'66, onder gelijktijdige intrekking van de artikelen 1.34 tot en met 1.37, 1.41 tot en met 1.46, 1.51 tot en met 1.57 en 1.61 tot en met 1.68 van het landelijk programma (zesde, geheel herziene druk, maart 1971),
 3. dit vastgestelde nieuwe programma-onderdeel uitgangs-

punt te doen zijn voor eventuele provinciale programma's van D'66;
 en gaat over tot de orde van de dag.
 Toelichting: Het besluit ten derde wil uitsluitend vastleggen dat de verschillende provinciale programma's van D'66 geen punten zullen mogen bevatten die strijdig zijn met het door de algemene ledenvergadering vastgestelde landelijk deel.
 (HET HOOFDBESTUUR)

Kongresstuk 6c

VERSLAG VAN FINANCIËLE KOMMISSIE

Tijdens de hoofdbestuursvergadering van 9 juni 1973 werd aan mr W. Kingma, mr J. A. Nagtegaal en A. A. Redeker gevraagd zitting te willen nemen in een financiële advieskommissie. Na een uitvoerige studie van het rapport van de accountants Kleynveld, Kraayenhof & Co. hebben zij - onder enig voorbehoud - de opdracht geaccepteerd. Tijdens de hoofdbestuursvergadering van 18 juni 1973 werden de voorwaarden van de financiële commissie geaccepteerd zodat de werkzaamheden daarna in feite een aanvang konden nemen. Het hoofdbestuur sprak daarbij als zijn mening uit dat het de opdracht niet zou willen beperken tot het uitbrengen van adviezen maar verzocht de financiële commissie ook uitvoering te willen geven aan maatregelen die voor een sanering door de financiële commissie noodzakelijk worden geacht, dit laatste uiteraard in samenwerking met het dagelijks bestuur. Voorts verzocht het hoofdbestuur de financiële commissie een onderzoek te willen instellen naar de voorgeschiedenis van de ontstane situatie.

Situatie

Op grond van het door de accountants uitgebracht rapport moest worden geconstateerd dat er sprake was van een vermogenstekort per 30 april 1973 van ongeveer 100.000 gulden. Bij een ongewijzigde exploitatie in het restant van 1973 zou dit vermogenstekort waarschijnlijk oplopen tot 200.000 gulden. Het liquiditeitstekort zou dan ongetwijfeld nog groter vormen aannemen dan de aangetroffen 250.000 gulden.

Maatregelen

1. Aangezien voor de vertrokken chef-de-buro alsmede de twee sekretaressen - op advies van de financiële commissie - door het hoofdbestuur slechts één nieuwe administratieve plaats werd aangesteld, kon tot bezuiniging worden gekomen.
2. Het hoofdbestuur werd geadviseerd ten minste een gedeelte van de in gebruik zijnde kantoorruimten af te stoten om een verlichting te komen van de buitensporig hoge huurlasten (ongeveer 28.000 gulden per jaar). Op dit moment wordt naar een onderhuurder gezocht. De gedachten van de financiële commissie gaan uit naar een onderhuurder die de aanwezige apparatuur mede kan benutten.
3. Het hoofdbestuur werd geadviseerd alleen dan een congres te doen plaatsvinden wanneer dit "self supporting" zou zijn. Dit advies werd door het hoofdbestuur overgenomen.
4. Het aantal uit te geven Democraten werd op advies van de commissie tot twee (in 1973) beperkt.
5. Op advies van de commissie werden ongeveer vijftienhonderd leden uit het computerbestand verwijderd omdat deze over 1971 geen contributie hadden betaald. Hierdoor wordt een aanzienlijke besparing bereikt bij het verzenden van Democraten, mailings en dergelijke.
6. Eénmaal per ongeveer twee weken vindt een bespreking plaats tussen de penningmeester en de financiële commissie waar alle mogelijke uitgaven worden besproken, zodat alleen maar het hoogst nodige wordt uitgevoerd.

Krediteuren

Volgens het rapport van Kleynveld, Kraayenhof & Co. waren er op 30 april 1973 voor ongeveer 200.000 gulden krediteuren, daarbij niet megerekend de schuld aan de bankier (50.000 gulden). Uiteraard waren hierbij enerzijds een aantal grote krediteuren en anderzijds een aantal kleine krediteuren, waarbij verder uitstel van betaling in feite a-sociaal is te achten. Met een aantal grote krediteuren werd door de financiële commissie overleg gepleegd om tot verder uitstel

van betaling te kunnen komen. In de meeste gevallen is dit gelukt. Een aantal kleine krediteuren werd na overleg met de penningmeester voldaan. Elke twee weken wordt aan de hand van de dan bestaande liquiditeitspositie bezien welke verdere betalingen aan krediteuren kunnen plaatsvinden.

Accountants

Aan het hoofdbestuur werd geadviseerd aan Kleynveld, Kraayenhof & Co. een definitieve opdracht te geven tot controle van de boekhouding van de partij over 1973. Het hoofdbestuur heeft dit advies overgenomen.

Reglementswijziging

Door de financiële commissie zijn een aantal wijzigingen - voor wat betreft de financiële paragrafen van het huishoudelijk reglement - aan het hoofdbestuur geadviseerd. Hiervoor wordt verwezen naar kongresstuk 6b.

Financiële aktie

Op 30 augustus adviseerde de financiële commissie aan het hoofdbestuur om via een financiële aktie - door middel van een circulaire - op alle leden een beroep te doen tot het betalen van een maximale financiële bijdrage in handen van de financiële commissie en deze te limiteren in opbrengst en tijd, in die zin dat de financiële commissie tot restitutie van de bijdrage aan de gevers zal overgaan indien niet op een bepaalde dag een bepaald bedrag is binnengekomen. Als bedrag werd geadviseerd 90.000 gulden en als sluitingsdatum 15 december 1973. Hieromtrent wordt verder verwezen naar een inmiddels door het hoofdbestuur rondgezonden circulaire.

MR W. KINGMA
 MR J. A. NAGTEGAAL
 A. A. REDEKER

Het bankrekeningnummer van de financiële commissie is 63.35.29.478 bij de Banque de Paris et des Pays-Bas in Amsterdam. Het gironummer van de bank is 37037 ten name van financiële commissie D'66. Maak nu uw bijdrage aan onze partij in nood over! Morgen is het misschien te laat.

Kongresstuk 6d

VERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER

De toestand van de financiën is niet slechter geworden. Wij zijn er namelijk tot op heden inderdaad in geslaagd om de tering naar de nering te zetten, dat wil zeggen onze schuldenlast is de afgelopen maanden niet of nauwelijks gestegen. Om echter tot het einde van dit jaar dit beleid voort te kunnen zetten, is het noodzakelijk dat de nog niet of nog niet volledig betaalde contributies alsnog alle worden betaald. Voorts moet de uiterste zuinigheid worden betracht. Deze, helaas toch wel dunne kongres-Democraat is daarvan een voorbeeld. Een andere reden, waarom de toestand wat minder slecht is dan voorheen is het feit, dat we inderdaad van dag tot dag kunnen nagaan, of de gestelde doelen zijn bereikt. Dankzij de heren A. Termeulen en T. Taconis beschikken wij over een bijgewerkte boekhouding, die momenteel wordt gecontroleerd

ZIE VERDER VOLGENDE PAGINA

Rapportage

Op 13 oktober jongstleden heeft in Rotterdam de in de vorige Democrataat aangekondigde bijeenkomst van afdelingspenningmeesters plaatsgevonden. Er is uitvoerig van gedachten gewisseld over de huidige toestand. De financiële commissie geeft hierover in kongresstuk 6c nadere informatie. Om zinvol over de financiën te kunnen discussiëren moet men het allereerst eens zijn over de cijfers. Na een vragenuurtje van twee uur was men het over deze cijfers min of meer eens. De vergadering heeft de jaarstukken over 1971 en 1972 ter kennisname aangenomen. Deze jaarstukken zijn tijdens het kongres verkrijgbaar aan de balie.

Begroting 1974

Voorts is gesproken over de ontwerp-begroting. Ook hiermee kon de vergadering akkoord gaan, zij het dat enige afdelingen een voorbehoud maakten voor hun standpunt tijdens het kongres. De ontwerp-begroting vindt u in deze Democrataat als kongresstuk 6e afgedrukt. Tijdens het kongres zal tevens een stuk verkrijgbaar zijn waarin deze ontwerp-begroting wordt vergeleken met de begroting van 1973 en de uitkomsten van januari tot en met september van het lopende jaar.

Reglementswijziging

Volledigheidshalve moet worden vermeld, dat deze voorstel-

len afkomstig zijn van de financiële commissie. In tegenstelling tot de andere voorgestelde wijzigingen van het huishoudelijk reglement, zijn bij deze de oude artikelen niet afgedrukt. De tekst van deze oude artikelen zal tijdens het kongres verkrijgbaar zijn.

Voorstellen

1. De jaarstukken over 1971 en 1972 voor kennisneming te aanvaarden.
2. De heer H. H. A. Dijselbloem voor de periode 1 januari 1971 tot en met 28 februari 1971 te déchargeren voor zijn beleid als penningmeester.
3. De kontributieregeling als volgt vast te stellen; Minimum kontributie 55 gulden; zeventig gulden voor inkomens tussen 30.000 gulden en 40.000 gulden; 110 gulden voor inkomens boven 40.000 gulden; vijftien gulden voor studenten en jongeren tot 21 jaar; voor gezinsleden de helft van deze bedragen, met dien verstande dat de ledenpost in enkelvoud aan het betreffende gezin wordt toegezonden. De penningmeester kan op verzoek ontheffing verlenen van bovenvermelde regeling.
4. De ontwerp-begroting 1974 te aanvaarden.
5. Kongresstuk 6b, inhoudende de voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement met betrekking tot de financiën, goed te keuren.

R. P. TEN HAVE

Kongresstuk 6e

ONTWERP-BEGROTING VOOR 1974

Baten

<u>Kontributies</u> (inclusief extra kontributie)	f	165.000,-	
3000 x f 55,- (gemiddeld)			
<u>Giften</u> : periodieke uitkeringen	f	3.500,-	
deklaraties	p. m.		
	f	3.500,-	- 3.500,-
<u>Verkiezingsfonds</u>			p. m.
<u>Brochures</u>			p. m.
(merendeels via wetenschappelijk bureau programma en dergelijke via Democrataat)			
<u>Democrataat</u> (inclusief programma)			- 1.500,-
<u>Subsidies</u> : Radio	f	3.300,-	
T. V.	-	10.000,-	
	f	13.300,-	- 13.300,-
Kongressen (2 x 500 à f 15,-)			- 15.000,-
<u>Stichting Wetenschappelijk Bureau</u>			
Vergoeding voor:			
2/5 huisvesting (netto)	f	10.000,-	
1/2 administratiekosten	-	20.500,-	
2 Democraten	-	5.270,-	
	f	35.770,-	- 35.770,-
<u>Onderverhuur Sekretariaat</u>			- 7.500,-
			- 241.570,-

Lasten

<u>Lonen</u>			- 19.647,-
<u>Huisvesting</u>			
Huur Langestraat 61	f	29.266,-	
Onderhoud, verzekeringen	-	1.525,-	
Energie	-	2.225,-	
	f	33.016,-	- 33.016,-
<u>Administratiekosten</u>			
Porti	f	12.000,-	
Telefoon	-	6.000,-	
Kantoorbehoeften	-	15.000,-	
Afschrijving machines	-	8.000,-	
	f	41.000,-	- 41.000,-
<u>Algemene kosten</u>			- 5.000,-
<u>Bankrente</u>			- 3.000,-
<u>Kongressen</u> (inclusief kongres-Democrataat)			- 26.000,-
<u>Democrataat</u> 5 x f 2.635			- 13.175,-
<u>Propaganda</u> radio	f	3.300,-	
T. V.	-	10.000,-	
	-	13.300,-	- 13.300,-
<u>Ledenadministratie</u>			- 13.000,-
<u>Verkiezingen</u>			
<u>Afdrachten afdelingen</u>			
<u>Subsidie Wetenschappelijke Stichting</u>			- 45.000,-
<u>Deklaraties</u> (zie baten)			p. m.
<u>Kosten boekhouding</u>			- 5.000,-
<u>Accountantskosten</u>			- 5.000,-
	f	222.138,-	- 222.138,-
Totaal baten	f	241.570,-	
Totaal lasten		222.138,-	
Saldo	f	19.432,-	

EEN OVERZICHTELIJKE INHOUDSOPGAVE
VAN DE BEIDE KONGRES-DEMOCRATEN
WORDT TIJDENS HET KONGRES VERSPREID